

Årsberetning for Midtre Gauldal kommune 2023

MIDTRE
GAULDAL

KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1	Forord.....	2
2	Driftsregnskapet.....	3
2.1	Konsolidert driftsregnskap.....	3
2.2	Kommunekassens driftsregnskap	4
3	Investering og finansiering.....	12
3.1	Konsolidert investeringsregnskap.....	12
3.2	Kommunekassens investeringsregnskap.....	13
4	Budsjettpremisser.....	18
5	Økonomisk utvikling og stilling	19
5.1	Handlingsregler (måltall)	19
5.2	Fondsmidler.....	21
5.3	Gjeld	22
5.4	Likviditet	22
5.5	Garantier	23
5.6	Vurdering av økonomisk stilling og handleevne over tid.....	24
6	Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold.....	24
6.1	Sykefravær.....	24
6.2	Beredskapsarbeid.....	25
7	Etikk og likestilling	26
7.1	Etikk	26
7.2	Likestilling og diskriminering.....	26

1 Forord

Kommunedirektøren legger frem årsregnskap og årsberetning for 2023 som separate dokumenter. Årsregnskapet og årsberetningen er pliktig informasjon og er utarbeidet i tråd med bestemmelsene i kommuneloven §14-6 og §14-7 samt forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning.

Kommunelovens § 14-7 setter følgende krav til innholdet i årsberetningen:

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal redegjøre for

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Kommunen er pliktig til å utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet, noe som inkluderer foretak som inngår i Midtre Gauldal kommune som juridisk enhet. Det vil si Midtre Gauldal kommune (kommunekassen) og Midtre Gauldal Utvikling KF. Årsberetningen skal derfor inneholde vesentlige forhold fra de kommunale foretakene, men siden aktiviteten i kommunekassen er klart større enn i det kommunale foretaket vil mange av forholdene som kommenteres være fra kommunekassen.

Regnskap for Midtre Gauldal kommune og konsolidert årsregnskap ble avlagt og oversendt revisor innen fristen 22. februar. Årsregnskap med årsberetning overleveres kontrollutvalg og revisjon 3. april, deretter formannskap og kommunestyre for videre behandling.

3/4-24 A4 Petter Tufjord

2 Driftsregnskapet

2.1 Konsolidert driftsregnskap

Figur 1 Økonomisk oversikt drift

	Kommunekassen	Midtre Gauldal utvikling KF	Elimineringer	Konsolidert årsregnskap	Konsolidert 2022
Rammetilskudd	-287 728 177	-	-	-287 728 177	-263 154 709
Inntekts- og formuesskatt	-160 013 840	-	-	-160 013 840	-170 144 927
Eiendomsskatt	-11 982 098	-	-	-11 982 098	-11 970 946
Andre skatteinntekter	-1 272 133	-	-	-1 272 133	-2 514 477
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-44 621 764	-	-	-44 621 764	-35 320 400
Overføringer og tilskudd fra andre	-95 172 929	-9 540 372	9 961 156	-94 752 145	-83 767 868
Brukerbetalinger	-19 604 841	-	-	-19 604 841	-21 976 067
Salgs- og leieinntekter	-57 079 768	-3 967 510	-	-61 047 278	-55 372 444
Sum driftsinntekter	-677 475 550	-13 507 882	9 961 156	-681 022 276	-644 221 838
Lønnsutgifter	366 630 804	180 698	-	366 811 502	333 960 934
Sosiale utgifter	88 463 504	24 773	-	88 488 277	82 778 856
Kjøp av varer og tjenester	167 159 634	2 654 628	-961 156	168 853 106	141 449 112
Overføringer og tilskudd til andre	60 712 355	335 209	-9 000 000	52 047 564	38 191 789
Avskrivninger	32 320 869	1 630 207	-	33 951 076	32 609 152
Sum driftsutgifter	715 287 165	4 825 516	-9 961 156	710 151 525	628 989 843
Brutto driftsresultat	37 811 616	-8 682 367	-	29 129 248	-15 231 994
Renteinntekter	-10 247 676	-789	-	-10 248 465	-3 301 533
Utbytter	-6 895 030	-59 530	-	-6 954 560	-7 858 508
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-3 485 223	-	-	-3 485 223	3 792 734
Renteutgifter	24 798 716	10 745 949	-	35 544 665	21 229 566
Avdrag på lån	20 232 579	2 720 433	-	22 953 012	21 605 733
Netto finansutgifter	24 403 366	13 406 063	-	37 809 429	35 467 992
Motpost avskrivninger	-32 320 869	-1 630 207	-	-33 951 076	-32 609 152
Netto driftsresultat	29 894 112	3 093 490	-	32 987 601	-12 373 155
Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-	-	-	-	-
Overføring til investering	2 800 000	-	-	2 800 000	-
Avsetninger til bundne driftsfond	10 374 646	-	-	10 374 646	8 661 577
Bruk av bundne driftsfond	-15 347 580	-	-	-15 347 580	-10 833 190
Avsetninger til disposisjonsfond	-	-	-	-	15 666 897
Bruk av disposisjonsfond	-27 721 178	-	-	-27 721 178	-
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-29 894 112	-	-	-29 894 112	13 495 283
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	3 093 490	-	3 093 489	1 122 128

Konsolidert regnskap viser et negativt netto driftsresultat på 33 mill. kr. for den samlede virksomheten i 2023. Driftsresultatet utgjør 4,8 % av brutto driftsinntekter og består av negativt resultat både for kommunekassen og Midtre Gauldal Utvikling KF. Det er ikke noe krav om konsolidert budsjett og det er derfor vanskelig å redegjøre for vesentlige avvik mellom årsbudsjett og årsregnskap.

Sammenlignet med 2022, som var et relativt godt år økonomisk, så er driftsresultatet redusert med 45,4 mill. kr. Driftsinntektene økte med 36,8 mill. kr., samtidig som driftsutgiftene økte med 79,8 mill. kr. (eks. avskrivninger). Økte driftsutgifter på 79,8 mill. kr. utgjør en vekst på 13,4 % fra 2022. Den største driftsutgiften er lønn og sosiale utgifter, som totalt har økt med 32,9 mill. kr. Det vil si en vekst på 9 %, 4,5 prosentpoeng over kommunal deflator for 2023. Totalt så kan altså 43 mill. kr. av resultatendringen forklares med en større økning i driftsutgifter enn driftsinntekter.

Netto finansutgifter har økt med 2,3 mill. kr., fra 35,5 mill. kr. til 37,8 mill. kr. Relativt lite av endringen i netto driftsresultat skyldes altså summen av disse postene. Innad i finanspostene er det imidlertid større endringer. Netto renteutgifter, dvs. renteutgifter minus renteinntekter, har økt med 7,4 mill. kr.

Hovedforklaringen på det er at gjennomsnittlig styringsrente gikk fra 1,33 % i 2022 til 2,54 % i 2023. Årsaken til at netto endring av finanspostene likevel ikke ble større er avkastningen på finansporteføljen (finansielle omløpsmidler), som endte på 3,5 mill. kr. Dette er en forbedring på 7,3 mill. kr. sammenlignet med 2022 da det ble et tap på 3,8 mill. kr.

2.2 Kommunekassens driftsregnskap

Årsregnskapet til Midtre Gauldal kommune viser et merforbruk på 20,7 mill. kr. (før strykninger). Merforbruket skyldes avvik i tjenesteområdene, der både oppvekst, pleie og omsorg, NAV/helse og familie, samfunnsutvikling og kultur og eiendom og kommunalteknikk har betydelige overskridelser i forhold til budsjett. Disse avvikene er nærmere forklart senere i dokumentet.

Figur 2 § 5-4 Bevilgningsoversikt drift

	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd	- 287 253 177	-278 700 000	-270 914 000	-263 154 709
Inntekts- og formuesskatt	- 160 013 840	-167 300 000	-162 035 000	-170 144 927
Eiendomsskatt	- 11 981 985	-12 000 000	-12 100 000	-11 970 946
Andre generelle driftsinntekter	- 3 087 558	-2 622 000	-2 622 000	-3 341 630
Sum generelle driftsinntekter	- 462 336 560	-460 622 000	-447 671 000	-448 612 212
Sum bevilgninger drift, netto	467 603 203	443 602 000	422 582 000	406 972 254
Avskrivninger	32 320 869	-	-	30 978 946
Sum netto driftsutgifter	499 924 072	443 602 000	422 582 000	437 951 200
Brutto driftsresultat	37 587 512	-17 020 000	-25 089 000	-10 661 012
Renteinntekter	- 10 011 547	-4 300 000	-5 000 000	-2 895 213
Utbytter	- 6 895 030	-6 100 000	-7 770 000	-7 858 508
Gevinst og tap på finansielle OM	- 3 485 223	-3 000 000	-2 200 000	3 792 734
Renteutgifter	24 786 691	19 700 000	19 856 000	15 793 026
Avdrag på lån	20 232 579	20 200 000	18 887 000	19 312 635
Netto finansutgifter	24 627 469	26 500 000	23 773 000	28 144 674
Motpost avskrivninger	- 32 320 869	-	-	-30 978 946
Netto driftsresultat	29 894 112	9 480 000	-1 316 000	-13 495 283
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>				
Overføring til investering	2 800 000	2 800 000	-	-
Avsetninger til bundne driftsfond	10 374 646	1 731 000	1 731 000	8 661 577
Bruk av bundne driftsfond	- 15 347 580	-6 985 000	-4 185 000	-10 833 190
Avsetninger til disposisjonsfond	-	8 974 000	9 470 000	15 666 897
Bruk av disposisjonsfond	- 27 721 178	-16 000 000	-5 700 000	-
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
Sum disp./dekning av netto driftsresultat	- 29 894 112	-9 480 000	1 316 000	13 495 283
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	-	-	-	-

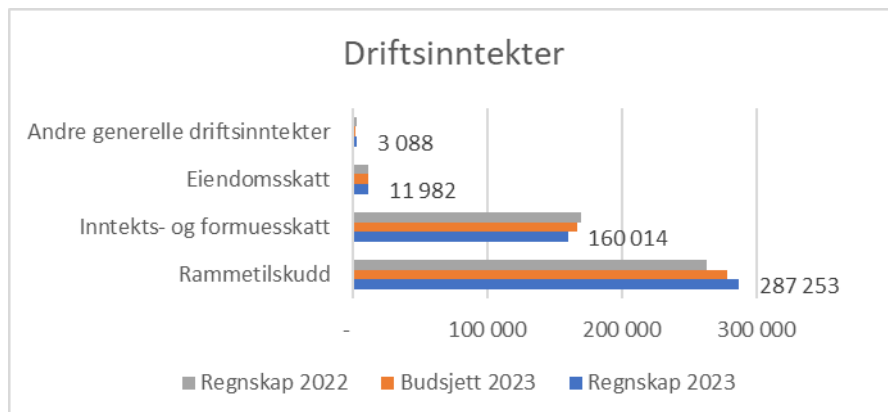
2.2.1 Driftsresultat

Driftsregnskapet viser negativt brutto driftsresultat på 37,6 mill. kr. i 2023. Dette er 54,4 mill. kr. under revidert budsjett for året. Mye av årsaken til det er at avskrivningene, som beløper seg til 32,3 mill. kr., ikke er innarbeidet i budsjettet. Avskrivningene har ingen resultateffekt på bunntlinjen (netto driftsresultat) pga. linjen «motpost avskrivninger» og er derfor ikke budsjettet med.

Netto driftsresultat ble negativt 29,9 mill. kr., noe som er 20,4 mill. kr. under revidert budsjett. Netto driftsresultat målt i forhold til brutto driftsinntekter utgjør -4,4 %. Det negative driftsresultatet skyldes i stor grad merforbruk i tjenesteområdene på totalt 24 mill. kr. Samtidig viser regnskapet for netto finansutgifter og generelle driftsinntekter positive avvik fra budsjett på henholdsvis 1,9 og 1,7 mill. kr.

2.2.2 Generelle driftsinntekter

Figur 3 driftsinntekter

Totalt rammetilskudd, inkludert inntektsutjevning, utgjorde 287,3 mill. kr. i 2023. Det er 8,6 mill. kr. mer enn budsjettet. Ca. 94 % av avviket skyldes inntektsutjevningen, og kan enkelt forklares med at kommunens skatteinnngang per innbygger ble lavere enn forutsatt. Skatteinngangen i kommunen ble i budsjettet for 2023 anslått til 71,6 % av landsgjennomsnittet, mens resultatet ble 68 %. Totalt sett økte rammetilskuddet med 24,1 mill. kr. (9,2 %) fra 2022. Veksten skyldes innbyggertilskudd og utgiftsutjevning, da inntektsutjevningen gikk noe ned.

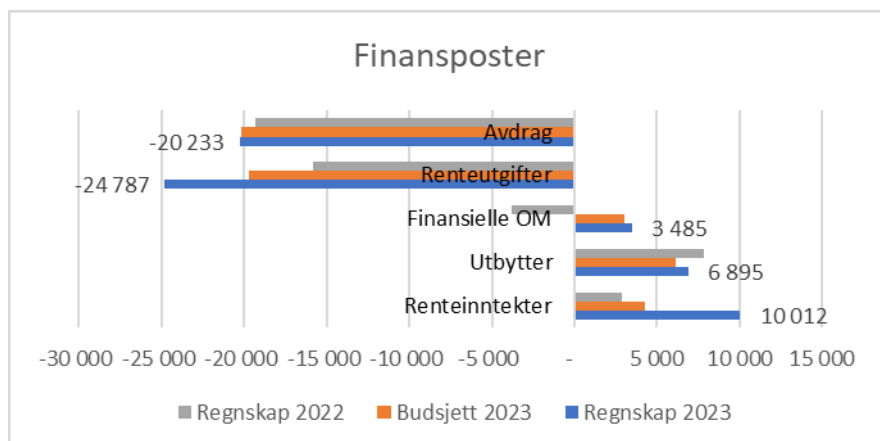
Skatt på inntekt og formue utgjorde 160 mill. kr. i 2023. Det er 7,3 mill. kr. mindre enn budsjettet, og en reduksjon på 6 % i forhold til 2022. I opprinnelig budsjett ble det forutsatt en skatteinnngang på 166,5 mill. kr. i 2022, og videre en reduksjon på 2,7 % i 2023. Skatteinngangen i de siste månedene av 2022 ble imidlertid en del høyere enn antatt, og total inntekts- og formuesskatt endte på 170,1 mill. kr. Med bakgrunn i dette, samt en positiv inntektsutvikling i første halvår 2023, ble budsjetterte skatteinntekter oppjustert til 167,3 mill. kr. Det viste seg imidlertid at anslaget for november, den største skattemåned, var for høyt. Dette resulterte i et negativt avvik fra budsjett.

Inntekter fra eiendomsskatt utgjorde 12 mill. kr i 2023, kun noen få kroner fra budsjett.

Andre generelle driftsinntekter består av investeringskompensasjon fra Husbanken og konsesjonsavgift fra Trønderenergi. Total inntekt i 2023 ble 3,1 mill. kr., ca. 0,5 mill. kr. over budsjett. Hovedårsaken til det er høyere investeringskompensasjon fra Husbanken, som følge av økt rentenivå. Konsesjonsavgiften settes av på bundne fond og kan dermed ikke benyttes fritt i driften.

2.2.3 Finansposter

Figur 4 Finansposter

Netto finansutgifter ble på 24,6 mill. kr. i 2023. Det er 1,9 mill. kr. mindre enn budsjettert, og sammenlignet med 2022 er det en reduksjon på 3,5 mill. kr. Budsjettavviket er fordelt på flere av finanspostene, der renteinntekter og -utgifter må vurderes samlet.

Renteinntektene utgjorde 10 mill. kr. i 2023, 5,7 mill. kr. mer enn budsjettert. Deler av avviket skyldes høyere innskuddsrente enn forutsatt i budsjettet. Hovedforklaringen på avviket er imidlertid rentebytteavtalene som har gitt netto renteinntekter gjennom året. I budsjettet disse avtalene registrert som fratrukk på renteutgiftene, men i regnskapet er de bokført som renteinntekter.

Utbytter utgjorde 6,9 mill. kr. i 2023, ca. 800 000 kr. høyere enn budsjettert. Hovedårsaken til det positive avviket er vedtak om tilleggsutbytte fra Trønderenergi på 1,6 mill. kr. Samtidig så ble det besluttet å ikke utbetale utbytte fra Midt Energi, noe som resulterte i et negativt budsjettavvik på 1 mill. kr.

Avkastningen på finansielle omløpsmidler endte på 3,5 mill. kr., eller 7,9 %, noe som er ca. 500 000 kr. mer enn budsjettert. 2023 var et innholdsrikt år preget av renter, inflasjon, krig og frykt for resesjon. Avkastningen ble likevel bedre enn forventet, noe som i stor grad skyldes porteføljens plasseringer i globale aksjer.

Renteutgiftene ble på 24,8 mill. kr., noe som er ca. 5,1 mill. kr. mer enn budsjettert. Hovedforklaringen på avviket er rentebytteavtalene forklart over. Gjennomsnittlig flytende lånerente ble i 2023 på 3,7 %, 0,2 prosentpoeng under forutsetningen i revidert budsjett. I forhold til 2022 økte renteutgiftene med ca. 9 mill. kr. Deler av økningen fra 2022 skyldes rentehevinger, men økt gjeldsnivå har også vesentlig betydning.

Det ble betalt totalt 20,2 mill. kr. i avdrag på lån, omtrent som budsjettert.

2.2.4 Bruk og avsetning til fond

Netto bruk av disposisjonsfond ble på 27,7 mill. kr. i 2023. Det er 20,7 mill. kr. mer enn budsjettert. Dette avviket skyldes at det regnskapsmessige merforbruket er dekket inn med bruk av disposisjonsfond.

Når det gjelder bundne driftsfond så viser regnskapet netto bruk av fond på 5 mill. kr., noe som er ca. 300 000 kr. mindre enn budsjettert. Bruk og avsetning til bundne fond er ofte en konsekvens av uforutsette, øremerkede midler, og budsjetteres derfor sjelden med. Et unntak er imidlertid føringer knyttet til vann og avløp, såkalte selvkostområder.

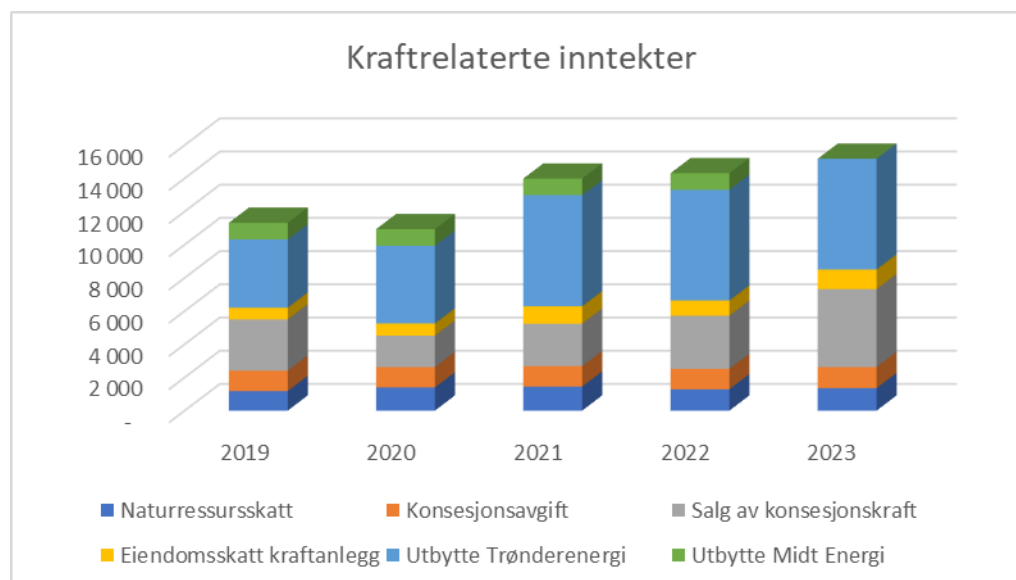
2.2.5 Andre forhold

Av andre forhold som har betydning for driftsregnskapet kan de kraftrelaterte inntektene nevnes. Totale kraftinntekter ble i 2023 på 15,2 mill. kr., der utbytte fra Trønderenergi og salg av konsesjonskraft ga de største bidragene.

Figur 5 Tabell kraftrelaterte inntekter

	2019	2020	2021	2022	2023
Naturressursskatt	1 179	1 393	1 448	1 283	1 357
Konsesjonsavgift	1 229	1 229	1 231	1 231	1 272
Salg av konsesjonskraft	3 086	1 895	2 560	3 201	4 690
Eiendomsskatt kraftanlegg	712	734	1 045	919	1 187
Utbytte Trønderenergi	4 113	4 682	6 698	6 673	6 673
Utbytte Midt Energi	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Sum inntekter	11 318	10 934	13 983	14 307	15 179

Figur 6 Kraftrelaterte inntekter

2.2.6 Budsjettavvik for rammeområdene

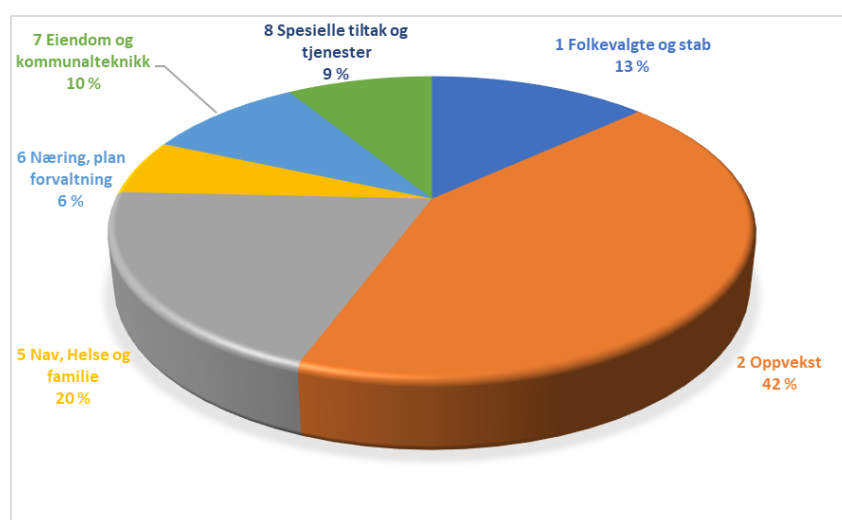
Figur 7 § 5-4 Sum bevilgninger drift

	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Folkevalgte og stab	46 742 270	47 351 000	44 836 000	39 279 123
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	-	-	-	600 000
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 366 947	-	-	- 356 453
Til linje 6 - bevilgninger drift	47 109 218	47 351 000	44 836 000	39 035 575
Oppvekst	150 226 038	143 802 000	139 952 000	131 516 140
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	-	-	-	5 616
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 32 149	-	-	- 70 000
Til linje 6 - bevilgninger drift	150 258 187	143 802 000	139 952 000	131 580 524
Pleie og omsorg	142 965 612	132 702 000	130 772 000	124 993 348
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	1 911 019	-	-	215 526
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 1 074 431	-	-	- 1 048 729
Til linje 6 - bevilgninger drift	142 129 024	132 702 000	130 772 000	125 826 551
NAV, Helse og familie	70 949 141	67 491 000	62 301 000	51 391 712
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	-	-	-	843 863
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 2 173 289	-	-	- 1 362 868
Til linje 6 - bevilgninger drift	73 122 430	67 491 000	62 301 000	51 910 717
Samfunnsutvikling og kultur	20 809 742	18 913 000	18 738 000	18 531 326
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	759 713	-	500 000	286 587
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 1 047 972	-	-	- 2 494 036
Til linje 6 - bevilgninger drift	21 098 000	18 913 000	18 238 000	20 738 775
Eiendom og kommunalteknikk	33 913 448	28 386 000	24 636 000	23 894 522
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	1 030 463	500 000	-	1 833 995
570 - Overføring til investering	2 800 000	2 800 000	-	-
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 7 993 141	- 6 985 000	- 4 185 000	- 4 926 323
Til linje 6 - bevilgninger drift	38 076 126	32 071 000	28 821 000	26 986 850
Spesielle tiltak og tjenester	31 112 868	31 372 000	24 962 000	17 411 957
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	4 968 467	-	-	3 406 689
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	- 2 659 651	-	-	- 574 782
Til linje 6 - bevilgninger drift	28 804 052	31 372 000	24 962 000	14 580 050
Finansielle transaksjoner	- 32 993 834	- 30 100 000	- 27 300 000	- 3 686 788
540 - Avsetning til ubundne driftsfond	-	-	-	-
550 - Avsetning til bundne driftsfond	-	-	-	-
940 - Bruk av ubundne driftsfond	-	-	-	-
950 - Bruk av bundne driftsfond	-	-	-	-
Til linje 6 - bevilgninger drift	- 32 993 834	- 30 100 000	- 27 300 000	- 3 686 788
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	467 603 203	443 602 000	422 582 000	406 972 254

Figur 8 Avvik rammeområder (tall i tusen)

Rammeområder	Regnskap		Avvik i		Regnskap	
	2023	Rev. budsjett 2023	kroner	Avvik i %	2022	Endring i %
1 Folkevalgte og stab	46 742	47 351	609	1,3 %	39 279	19,0 %
2 Oppvekst	150 226	143 802	-6 424	-4,5 %	131 516	14,2 %
4 Pleie og omsorg	142 966	132 702	-10 264	-7,7 %	124 993	14,4 %
5 Nav, Helse og familie	70 949	67 491	-3 458	-5,1 %	51 392	38,1 %
6 Næring, plan forvaltning	20 810	18 913	-1 897	-10,0 %	18 531	12,3 %
7 Eiendom og kommunalteknikk	33 913	28 386	-5 527	-19,5 %	23 895	41,9 %
8 Spesielle tiltak og tjenester	31 113	31 372	259	0,8 %	17 412	78,7 %
9 Finansielle transaksjoner	-32 994	-30 100	2 894	-9,6 %	3 687	794,9 %
	463 725	439 917	-23 808	-5,4 %	403 331	15,0 %

Figur 9 Fordeling per rammeområde

Regnskapet for tjenesteområdene, inkludert finansielle transaksjoner, viser et samlet merforbruk på 23,8 mill. kr. Hvis man ser bort fra rammeområde 8 og 9 så er det totale merforbruket i drift på 27 mill. kr., hvorav Folkevalgte og stab er eneste rammeområde med positivt avvik fra budsjett. I de andre rammeområdene utgjør budsjettavvikene fra 4,5 % til 19,5 %, der Eiendom og kommunalteknikk har det største avviket i forhold til rammen. I kroner er det pleie og omsorg som har det største avviket med 10,3 mill.

Utviklingen i tjenesteområdene tilsier at det er en jobb som må gjøres for å tilpasse driftsnivået til de økonomiske rammene. Dette arbeidet er i gang, men med avvik i denne størrelsesordenen er det ingen tvil om at det blir krevende.

2.2.6.1 Folkevalgte og stab

Regnskapet for Folkevalgte og stab viser et mindreforbruk på 609 000 kr., 1,3 % av rammen. Hovedforklaringen på mindreforbruket er Helseplattformen, der opplæringen i stor grad ble utsatt til 2024. På grunn av folkevalgtes økte møteaktivitet, er det overskridelse på postene møtgodtgjørelser og tapt arbeidsfortjeneste. I henhold til kommunens reglement om godtgjørelser til folkevalgte, skal det utbetales inntil 3 mnd. godtgjørelse i etterlønn til avgått ordfører. Dette var ikke lagt inn i budsjettet. Tall for staben viser at det også er overskridelser på flere poster der, men disse er dekket opp av økte sykepengerefusjoner. Det har vært nødvendig med konsulentbistand i forbindelse med

omstillingsprosesser og utarbeidelse av beredskapsplaner. Noe av dette ble bestemt i løpet av året, og var derfor ikke budsjettert med.

2.2.6.2 *Oppvekst*

For Oppvekst viser regnskapet et merforbruk på 6,4 mill. kr., 4,5 % av rammen. Merforbruket skyldes i hovedsak fastlønn og vikarutgifter på grunn av gratistilbudet på SFO og enkeltelever med særskilte behov (der en elev kan ha behov for to voksne). Andre forhold er økte utgifter til mat, økte utgifter til skoleskyss på grunn av nye satser for individuelt tilrettelagt skyss, samt innkjøp av deksel til læringsbrett i forbindelse med ny leasingavtale. Oppvekst fikk mindre salgsinntekter enn budsjettert på grunn av gratistilbudet i SFO for 2.trinn, noe som ikke ble kompensert.

2.2.6.3 *Pleie og omsorg*

For Pleie og omsorg viser regnskapet et merforbruk på 10,3 mill. kr., 7,7 % av rammen. Dette skyldes i hovedsak:

- Et merforbruk på lønnsutgifter, årsaken til dette ligger både i fast lønn, og i de variable utgiftene.
 - Ubekvemstillegget, kvelds- og nattillegg er budsjettert for lavt. Fjorårets ubekvemstillegg inneholdt en del kompensasjon for ekstra arbeid under pandemien. Det ble derfor lagt til grunn at dette kunne reduseres i årets budsjett. Samtidig økte ubekvemstillegget i lønnsoppgjøret, noe som ble effektivert ved årsskiftet. Dette gjorde det utfordrende å treffe med budsjetteringen.
 - Det er også et merforbruk på fastlønn. Noe av dette skyldes at lønnsoppgjøret ble høyere enn budsjettert. En liten del skyldes innsparingstiltak som ikke har blitt effektivert, og en del skyldes at det har vært en buffer i bemanningen. Det er grunn til å tro at bufferbemanningen er noe av årsaken til at overtidsbruken er noe redusert.
- Utgifter ut over budsjett på vikarbyrå. Dette skyldes blant annet nye brukere, både barn og voksne innbyggere, der det er utfordrende å imøtekomme behovene med gjeldende bemanning. Det har også vært brukt vikarbyrå i ferieavviklingen i hjemmetjenesten og på natt for å sørge for tilstrekkelig kompetanse.

2.2.6.4 *NAV, Helse og familie*

Innen rammeområde 5 Nav, Helse og familie viser regnskapet et merforbruk på 3,5 mill. kr., 5,1 % av rammen. I dette ligger det et merforbruk på 1,9 mill. kr. for NAV og merforbruk på 1,6 mill. kr. for Helse og familie.

Merforbruket til NAV skyldes en betydelig økning i utbetaling av økonomisk sosialhjelp. Sammenlignet med budsjett er det en overskridelse på 60,2 %, og en økning på 111 % fra 2022.

Merforbruket til Helse og familie skyldes i hovedsak to områder:

- Budsjettoverskridelser for Legetjenesten. Den vesentligste årsaken til dette er at vi hadde en fastlege ute i utdanningspermisjon. Det lyktes ikke å få på plass ordinær vikar før i september, og overskridelsene skyldes i hovedsak kjøp av vikartjenester samt honorar for kollegial fraværdekning.
- Barnevern tiltak. Økning i lønn og utgiftsdekning til fosterhjem som det ikke var tatt høyde for i budsjettet.

Regnskapet viser også mindreforbruk for enkelte områder innen Helse og familie. Dette skyldes perioder med vakante stillinger der det har vært utfordrende å skaffe vikar.

2.2.6.5 *Samfunnsutvikling og kultur*

Regnskapet for Samfunnsutvikling og kultur viser et merforbruk på 1,9 mill. kr., 10 % av rammen.

Avviket skyldes flere forhold:

- Innleie av konsulenter til utredning av snøscootertrase.
- Økte utgifter til vannkoordinator.

- Tapsføring av betydelige gebyrer grunnet konkurs i en bedrift.
- Reduserte gebyrinntekter grunnet lavere aktivitet.
- Merforbruk for de tre kulturavdelingene.

2.2.6.6 *Eiendom og kommunalteknikk*

Regnskapet for Eiendom og kommunalteknikk viser et merforbruk på 5,5 mill. kr., 19,5 % av rammen. Merforbruket skyldes flere forhold:

- Økte varekostnader på forbruksmaterieell til renhold. Kostnaden har økt med ca. 50 % fra 2022 med uendret mengde.
- Økte kostnader til strøm og bioenergi på grunn av høyere pris per kwh.
- Økte kostnader til renovasjon på grunn av ny sorteringsordning og høyere avgift.
- Flere avvik på bygg der det har vært nødvendig med akutte reparasjoner.
- Økte kostnader på vei og overvann. Blant annet på grunn av styrtregn og mer ustabil vær.
- Etableringen av Gauldalsporten, inkludert avviklingen av Gaula natursenter.

2.2.6.7 *Spesielle tiltak og tjenester*

Innen området Spesielle tiltak og tjenester viser regnskapet et mindreforbruk på 259 000 kr. Hovedforklaringen på avviket er at kommunens andel til regionråd Trøndelag sør er satt av to steder.

2.2.6.8 *Finansielle transaksjoner*

For området Finansielle transaksjoner viser regnskapet et mindreforbruk på 2,9 mill. kr. Dette området består av kun to poster: konsesjonskraft og premieavvik. Netto inntekt fra salg av konsesjonskraft ble ca. 4,7 mill. kr., noe som er ca. 310 000 kr. under budsjett. Årsaken til avviket er at strømprisen i perioden juni-oktober ble lavere enn forventet. Total inntekt på 4,7 mill. kr. må imidlertid sies å være veldig bra, og langt over anslaget i opprinnelig budsjett på 2,2 mill. kr.

Premieavvik er differansen mellom innbetalt premie og netto pensjonskostnad. Netto pensjonskostnad er en størrelse som beregnes av aktuar og skal i prinsippet angi et jevnt nivå for kommunens pensjonskostnad gjennom ansettelsesperioden. Hvis innbetalt premie er høyere enn netto pensjonskostnad får man et positivt premieavvik som inntektsføres i regnskapet og bokføres som en eiendel i balansen. I motsatt fall blir premieavviket betegnet som gjeld. Premieavviket blir deretter utgifts- eller inntektsført (amortisert) over 7 år. Summen av årets premieavvik (positivt) og amortisert premieavvik ble i 2023 på 28,3 mill. kr., ca. 3,2 mill. kr. mer enn budsjettet. Årsaken til det er at det ikke var budsjettet med arbeidsgiveravgift på premieavviket, noe som gir en bokført inntekt i de tilfellene premieavviket er positivt.

3 Investering og finansiering

3.1 Konsolidert investeringsregnskap

Figur 10 Bevilgningsoversikt investering

	Kommunekassen	Midtre Gauldal utvikling KF	Elimineringer	Konsolidert årsregnskap	Konsolidert 2022
Investeringer i varige driftsmidler	90 653 668	428 869	-	91 082 537	43 114 443
Tilskudd til andres investeringer	880 000	-	-	880 000	750 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 438 185	-	-	1 438 185	1 280 362
Utlån av egne midler	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	-	-	-
Sum investeringsutgifter	92 971 853	428 869	-	93 400 722	45 144 805
Kompensasjon for merverdiavgift	-14 921 749	-	-	-14 921 749	-3 198 006
Tilskudd fra andre	-843 427	-	-	-843 427	-406 501
Salg av varige driftsmidler	-1 850 442	-	-	-1 850 442	-3 969 967
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-600 000	-	-	-600 000	-600 000
Bruk av lån	-75 160 991	-428 869	-	-75 589 860	-21 511 950
Sum investeringsinntekter	-93 376 608	-428 869	-	-93 805 477	-29 686 424
Videreutlån	11 356 205	-	-	11 356 205	43 985 902
Bruk av lån til videreutlån	-4 049 590	-	-	-4 049 590	-43 939 527
Avdrag på lån til videreutlån	2 483 683	-	-	2 483 683	1 792 585
Mottatte avdrag på videreutlån	-4 814 979	-	-	-4 814 979	-6 319 845
Netto utgifter videreutlån	4 975 319	-	-	4 975 319	-4 480 886
Overføring fra drift	-2 800 000	-	-	-2 800 000	-
Avsetninger til bundne investeringsfond	760 000	-	-	760 000	4 669 370
Bruk av bundne investeringsfond	-4 975 319	-	-	-4 975 319	-142 110
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 760 000	-	-	-1 760 000	-11 300 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	4 204 755	-	-	4 204 755	-
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-4 570 564	-	-	-4 570 564	-6 772 740
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-	-	-	-	4 204 755

Konsolidert årsregnskap viser totale investeringsutgifter på 93,4 mill. kr., der 93 mill. kr. tilhører Midtre Gauldal kommune. Sammenlignet med 2022, der det ble investert for 45,1 mill. kr., er det en vesentlig økning. Mye av forklaringen på det er at nye Lysgården ble ferdigstilt i 2023.

3.2 Kommunekassens investeringsregnskap

Figur 11 § 5-5 Bevilgningsoversikt investering

	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
1 Investeringer i varige driftsmidler	90 653 668	95 579 000	83 780 000	28 046 991
2 Tilskudd til andres investeringer	880 000	880 000	880 000	750 000
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 438 185	1 360 000	1 360 000	1 280 362
4 Utlån av egne midler	-	-	-	-
5 Avdrag på lån	-	-	-	-
6 Sum investeringsutgifter	92 971 853	97 819 000	86 020 000	30 077 353
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-14 921 749	-16 008 000	-12 456 000	-3 198 006
8 Tilskudd fra andre	-843 427	-200 000	-200 000	-406 501
9 Salg av varige driftsmidler	-1 850 442	-2 000 000	-1 000 000	-3 969 967
10 Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-600 000	-	-	-600 000
13 Bruk av lån	-75 160 991	-79 256 000	-71 004 000	-6 444 498
14 Sum investeringsinntekter	-93 376 608	-97 464 000	-84 660 000	-14 618 972
15 Videreutlån	11 356 205	15 800 000	20 000 000	43 985 902
16 Bruk av lån til videreutlån	-4 049 590	-15 800 000	-20 000 000	-43 939 527
17 Avdrag på lån til videreutlån	2 483 683	-	-	1 792 585
18 Mottatte avdrag på videreutlån	-4 814 979	-	-	-6 319 845
19 Netto utgifter videreutlån	4 975 319	-	-	-4 480 886
20 Overføring fra drift	-2 800 000	-2 800 000	-	-
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	760 000	-	-	4 669 370
22 Bruk av bundne investeringsfond	-4 975 319	-	-	-142 110
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-1 760 000	-1 760 000	-1 360 000	-11 300 000
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	4 204 755	4 205 000	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-4 570 564	-355 000	-1 360 000	-6 772 740
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-	-	-	4 204 755

3.2.1 Investeringsutgifter

Regnskapet for 2023 viser totale investeringer i anleggsmidler inklusiv merverdiavgift på 93 mill. kr. Det er noe mindre enn budsjettet, med et avvik på ca. 4,8 mill. kr. Investeringsbudsjettet blir som hovedregel korrigert to ganger i løpet av året, gjennom revidert budsjett tidlig på sommeren, og nærmere jul når man begynner å få god oversikt over innværende års behov. Årsaken til budsjettavviket fordeler seg på flere prosjekter, der forklaring av vesentlige avvik finnes under figur 14 «avvik per prosjekt».

Opprinnelig investeringsbudsjett for 2023 var på 86 mill. kr. og budsjettendringer på prosjektene i det opprinnelige budsjettet er vist i tabellen under. I tillegg er det hvert år budsjettendringer på prosjekt som ikke inngår i opprinnelig budsjett, der en vesentlig andel skyldes overføring av midler mellom år.

Årsberetning 2023 – Midtre Gauldal kommune

Figur 12 Endringer opprinnelig investeringsbudsjett

Prosjektnr	Prosjekt	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Endring
1102002	Digitaliseringstiltak ihht dig.strategi	22 750	25 000	500 000	-475 000
1102301	IKT - Felles 2023	-	-	1 000 000	-1 000 000
1102302	Velferdsteknologi i helsebygg	-	1 000 000	1 000 000	-
2102202	Digitale tavler skole	-	-	270 000	-270 000
4102101	Helseplattformen	1 164 771	1 000 000	1 800 000	-800 000
4102301	Velferdsteknologiske løsninger	-	500 000	500 000	-
6102201	Statue Marit Bjørgen	416 694	400 000	1 700 000	-1 300 000
7102001	Utbedring ledningsnett vann	1 641 410	1 200 000	1 600 000	-400 000
7102012	Lysgården	45 668 529	46 989 000	38 400 000	8 589 000
7102112	Rassikring overvann bekker Frøset	160 446	250 000	1 600 000	-1 350 000
7102113	Singsås bo- og dagsenter - utbedring	5 905 032	6 933 000	4 500 000	2 433 000
7102208	Elveforebygging - flomsikring	-	200 000	200 000	-
7102220	Engan 13 (Doktorgården) - riving	166 386	-	690 000	-690 000
7102221	Kåret 2 - riving	565 915	570 000	570 000	-
7102222	Ambulansestasjon - Møøya 5	9 493 056	8 400 000	14 000 000	-5 600 000
7102302	Singsås barnehage- oppgradering	73 276	50 000	1 250 000	-1 200 000
7102306	Omsorgsboliger BT1	2 137 670	2 500 000	2 500 000	-
7102308	Kommunale veier og sikkerhet 2023	-	-	6 000 000	-6 000 000
7102309	Utbedring kommunale bygg 2023	-	-	3 000 000	-3 000 000
7102310	MG helsesenter - modernisering sokkeletasje	-	-	1 200 000	-1 200 000
7102311	Støren gamle prestegård - oppgradering nettverk	105 063	130 000	130 000	-
7102312	Soknedal skole - oppgradering ventilasjonsanlegg	-	-	380 000	-380 000
7102313	Støren barneskole - oppgradering nettverk	-	-	190 000	-190 000
7102314	Utbedring ledningsanlegg overvann/avløp	1 500 556	1 200 000	800 000	400 000
8102301	Støren kirkelige fellesr. tilskudd 2023	880 000	880 000	880 000	-
9460223	Egenkapitalinnskudd KLP 2023	1 403 150	1 360 000	1 360 000	-
		71 304 705	73 587 000	86 020 000	-12 433 000

Årsberetningen skal redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og kommunedirektøren vurderer avvik på over 100 000 kr. som vesentlige i investeringssammenheng. Tabellen under viser revidert investeringsbudsjett per prosjekt, der vesentlige avvik er merket med grått. Deretter følger en kort forklaring på avvikene.

Årsberetning 2023 – Midtre Gauldal kommune

Figur 13 Avvik per prosjekt

Prosjektnr	Prosjekt	Regnskap	Revidert	Avvik
		2023	budsjett	
1102002	Digitaliseringstiltak ihht dig.strategi	22 750	25 000	2 250
1102003	IKT - Infrastruktur serverrom	353 165	354 000	835
1102004	IKT - Utvidelse nettnettverk og brannmur	266 520	266 000	-520
1102201	Nytt sak- og arkivsystem	17 900	-	-17 900
1102301	IKT - Felles 2023	-	-	-
1102302	Velferdsteknologi i helsebygg	-	1 000 000	1 000 000
2102201	Digitale tavler barnehage	48 750	50 000	1 250
2102202	Digitale tavler skole	-	-	-
4102101	Helseplattformen	1 164 771	1 000 000	-164 771
4102301	Velferdsteknologiske løsninger	-	500 000	500 000
6102001	GEO - vekst	-	293 000	293 000
6102201	Statue Marit Bjørgen	416 694	400 000	-16 694
7101210	Tilbygg Moøya. Renseanlegg	-182 875	-	-182 875
7101908	Dørlåser MG sykehjem "touch and go"	70 583	71 000	417
7102001	Utbedring ledningsnett vann	1 641 410	1 200 000	-441 410
7102008	Gatelys, utskifting HQL lamper	2 679 495	2 600 000	-79 495
7102012	Lysgården	45 668 529	46 989 000	1 320 471
7102013	Driftsbil vann/avløp	-	600 000	600 000
7102101	Midtre Gauldal helsesenter - funksjonsendring	25 497	-	-25 497
7102105	Rådhuset adgangskontroll	12 250	565 000	552 750
7102107	Rådhuset oppgradering møterom	143 123	400 000	256 878
7102111	Biler og ladestasjon - hjemmesykepleien	76 641	50 000	-26 641
7102112	Rassikring overvann bekker Frøset	160 446	250 000	89 554
7102113	Singsås bo- og dagsenter - utbedring	5 905 032	6 933 000	1 027 968
7102114	Ramstadsjøen - toalettløsning	1 953 673	1 750 000	-203 673
7102115	Fagerlia barnehage, salg	14 102	-	-14 102
7102119	Prestteigen - trafikkikkerhet	151 935	200 000	48 065
7102121	Moøya - trafikkikkerhet	8 533	20 000	11 467
7102126	Budal skole/flerbrukshus	1 019 527	1 018 000	-1 527
7102127	Midtre Gauldal helsesenter - ventilasjon/styreenhet	223 750	225 000	1 250
7102207	Ombygging NAV	1 787 294	850 000	-937 294
7102208	Elveforebygging - flomsikring	-	200 000	200 000
7102218	Legekontoret - inngangsparti	288 706	300 000	11 294
7102219	Frøset - gjerde	352 670	360 000	7 330
7102220	Engan 13 (Doktorgården) - riving	166 386	-	-166 386
7102221	Kåret 2 - riving	565 915	570 000	4 085
7102222	Ambulansestasjon - Moøya 5	9 493 056	8 400 000	-1 093 056
7102301	GSK Kultursal - nytt lyanlegg	791 638	800 000	8 363
7102302	Singsås barnehage- oppgradering	73 276	50 000	-23 276
7102303	Singsås boligtoimer - salg	123 438	-	-123 438
7102305	Soknedal boligtomter Nyhus - salg	3 868	-	-3 868
7102306	Omsorgsboliger BT1	2 137 670	2 500 000	362 330
7102307	Liøya 3 og 5 - riving	40 659	-	-40 659
7102308	Kommunale veier og sikkerhet 2023	-	-	-
7102309	Utbedring kommunale bygg 2023	-	-	-
7102310	MG helsesenter - modernisering sokkeletasje	-	-	-
7102311	Støren gamle prestegård - oppgradering nettverk	105 063	130 000	24 937
7102312	Soknedal skole - oppgradering ventilasjonsanlegg	-	-	-
7102313	Støren barneskole - oppgradering nettverk	-	-	-
7102314	Utbedring ledningsanlegg overvann/avløp	1 500 556	1 200 000	-300 556
7102315	Soknes leir - salg	52 350	-	-52 350
7102316	Ombygging Gaula Natursenter	1 497 488	1 500 000	2 512
7102317	Støren ungdomsskole - paviljong	3 362 561	3 400 000	37 439
7102318	Størenhallen - ombygging frivilligheten	582 942	600 000	17 058
7102319	Øverspeldet 1A - renovering	268 298	120 000	-148 298
7102320	Budal omsorgsboliger - ombygging leilighet	118 679	110 000	-8 679
7102321	GSK - uteområder inngangsparti	1 239 818	3 000 000	1 760 182
7102322	Oppgradering Heisalarmer	411 582	-	-411 582
7102323	Solskjerming Midttun	102 509	120 000	17 491
7102324	Salg eiendom gbnr 45/5	61 590	-	-61 590
7102326	Salg Brunkåsa 7 B	28 278	-	-28 278
7102327	Asfaltering parkeringsplass Budal oppvekstsenter	263 263	300 000	36 738
7102328	Utbedring Høsveien	224 000	250 000	26 000
7102329	Støren bo- og dagsenter -varmestyring gulv	625 000	-	-625 000
7102330	Støren barneskole - nødlis	163 293	-	-163 293
7102331	Rekkverk Rena Frøset - trafikkikkerhet	850 791	800 000	-50 791
7102332	Fortau Soknesøran - trafikkikkerhet	516 110	500 000	-16 110
7102333	Utbedring Ramstad bru	-	1 370 000	1 370 000
7102334	Utbedring VA Frøset - andel vei	-	400 000	400 000
7102335	Traktor Moøya renseanlegg	590 000	590 000	-
7102336	Sandfang Moøya	209 175	-	-209 175
7102337	Rassikring Spjeldalen	193 548	400 000	206 452
8102301	Støren kirkelige fellesr. tilskudd 2023	880 000	880 000	-
9102360	Helseplattformen - kjøp av aksjer	35 035	-	-35 035
9460223	Egenkapitalinnskudd KLP 2023	1 403 150	1 360 000	-43 150
Sum investeringsprosjekter		92 971 853	97 819 000	4 847 147

1102302 – Velferdsteknologi i helsebygg

Avvik på 1 mill. kr. på grunn av forsinket planlegging. Prosjektet er en del av et større prosjekt på sykehjemmet som startet i november og vil bli avsluttet i april -24. Hovedsak kabling for velferdsteknologi og pasientvarslingssystem.

4102101 - Helseplattformen

Avvik på -164 771 kr. Skyldes at det ble handlet inn noe mer IT-utstyr enn forutsatt i budsjett.

4102301 – Velferdsteknologiske løsninger

Avvik på 500 000 kr. Prosjektet hører sammen med prosjekt 1102302 og kostnaden forventes å komme i april-24.

6102001 – GEO-vekst

Avvik på 293 000 kr. Prosjektet er avsluttet, og budsjettet skulle vært satt i null.

7101412 – Ny brannstasjon Støren

Avvik på 182 875 kr. Skyldes tilbakeføring av tidligere betalt beløp for arbeid som ikke er utført.

7102001 – Utbedring ledningsnett vann

Avvik på -441 410 kr. Sees i sammenheng med prosjekt 7102334. Det ble valgt å holde kostnadene samlet på dette prosjektet, men det kommenteres her at merforbruket dekkes av nevnte prosjekt. Se også kommentar på prosjekt 7102314.

7102012 – Lysgården

Avvik på 1 320 471 kr. Slutfaktura fra entreprenør kom senere enn antatt. Avviket skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

7102013 – Driftsbil vann/avløp

Avvik på 600 000 kr. Skyldes forsinket levering. Har nå kommet til Trondheim for siste klargjøring.

7102105 – Rådhuset adgangskontroll

Avvik på 552 750 kr. Skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

7102107 – Rådhuset oppgradering møterom

Avvik på 256 878 kr. Det bør tas en vurdering av om dette beløpet skal benyttes til oppgradering av kommunestyresalen.

7102113 – Singsås bo- og dagsenter – Utbedring

Avvik på 1 027 968 kr. Skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

7102114 – Ramstadsjøen – toalettløsning

Avvik på -203 673 kr. Skyldes merkostnader grunnet tillegg fra entreprenør i forbindelse med minirensanlegg. Noe av kostnadene blir inndekt ved avgift for påkobling naboer.

7102207 – Ombygging NAV

Avvik på -937 294 kr. Skyldes i hovedsak at innbetaling av andelen til NAV gjenstår.

7102208 – Elveforebygging - Flomsikring

Avvik på 200 000 kr. Skyldes at det ikke er utført arbeid i 2023.

7102220 - Engan 13 (Doktorgården) – riving

Avvik på -166 386 kr. Eiendommen er solgt, men salgsinntekten inngår i prosjektoversikten.

7102222 – Ambulansestasjon Moøya 5

Avvik på -1 093 056 kr. Skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

7102303 – Singsås boligtomter – salg

Avvik på -123 438 kr. Gjelder tilrettelegging for salg.

7102306 – Omsorgsboliger BT1

Avvik på 362 330 kr. Skyldes mindre timer til konsulenter i 2023 enn antatt.

7102314 – Utbedring ledningsanlegg overvann/avløp

Avvik på -300 556 kr. Både dette og 7102001 er utbedring av ledningsnett langs Frøsetvegen og utbedring av hovednett ved Lysgården. Avviket skyldes at prosjektet ble mer omfattende enn først estimert. Utbedring langs Frøsetvegen var kritisk å få gjennomført etter flere store lekkasjer våren 2023.

7102319 – Øverspjeldet 1A – renovering

Avvik på -148 298 kr. Skyldes at oppussing ble noe dyrere enn antatt.

7102321 – GSK – uteområder inngangsparti

Avvik på 1 760 182 kr. Skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

7102322 – Oppgradering heisalarmer

Avvik på -411 582 kr. Var ment finansiert av prosjekt 7102309 Utbedring kommunale bygg 2023, der 850 000 kr. ved en feil ble overført til 2024 i kommunestyresak 85/2023.

7102329 – Støren bo- og dagsenter – varmestyring gulv

Avvik på -625 000 kr. Var ment finansiert av prosjekt 7102309 Utbedring kommunale bygg 2023, der 850 000 kr. ved en feil ble overført til 2024 i kommunestyresak 85/2023. Prosjektet ble også noe dyrere enn forutsatt.

7102330 – Støren barneskole – nødlys

Avvik på -163 293 kr. Skyldes at det hastet å få skiftet nødlys.

7102333 – Utbedring Ramstad bru

Avvik på 1 370 000 kr. Skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

7102334 – Utbedring VA Frøset – andel vei

Avvik på 400 000 kr. Må ses i sammenheng med overskridelse på prosjekt 7102001.

7102336 – Sandfang Moøya

Avvik på -209 175 kr. Skyldes oversvømmelser i forbindelse med uværet «Lille-Hans».

7102337 – Rassikring Spjelddalen

Avvik på 206 452 kr. Skyldes forskyvning av kostnader mellom 2023-2024.

3.2.2 Investeringsinntekter

Regnskapet viser at investeringsinntektene utgjorde 93,4 mill. kr. i 2023, mot revidert budsjett på 97,5 mill. kr. Differansen på 4,1 mill. kr. skyldes i hovedsak posten bruk av lån som i stor grad styres av investeringsutgiftene. Årsaken til at det ble brukt mindre lån enn budsjettet er altså at investeringsutgiftene ble lavere enn forutsatt.

Salg av varige driftsmidler ga en inntekt på i underkant av 2 mill. kr. i 2023, litt under budsjett. Mesteparten av inntekten stammer fra salg av eiendommen Engan 13.

3.2.3 Videreutlån

Videreutlån gjelder startlån gjennom Husbanken. Netto utgifter til videreutlån er budsjettet i null, mens regnskapet viser en utgift på 5 mill. kr. Dette skyldes at det deler av årets videreutlån er finansiert med bruk av bundne fond, som er avsatt i tidligere år og kun kan brukes til dette formålet.

3.2.4 Overføring fra drift og netto avsetninger

Sum overføring fra drift og netto avsetninger avviker fra budsjettet med 4,2 mill. kr., noe som i hovedsak skyldes bruk av investeringsfond. Dette avviket må ses i sammenheng med finansieringen av videreutlån nevnt over.

4 Budsjettpremiser

I tillegg til å redegjøre for vesentlige tallmessige avvik mellom regnskap og budsjett, skal det i årsberetningen også redegjøres for «vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene». Det finnes en rekke små og store premisser for budsjettet, og det redegjøres kort for noen av de mer sentrale premissene for 2023 her.

Kommunestyret bevilget 330 000 kr. til en **miljøarbeider** ved Støren ungdomsskole. Dette ble forsøkt i et halvår med positive erfaringer, men det lot seg dessverre ikke gjøre å videreføre ordningen innen gjeldende rammer.

Det ble satt av 250 000 kr. til en **tilskuddsordning** for aktiviteter, møteplasser og inkludering av barn og unge. Tilskuddet gikk i 2023 til ulike formål i store deler av kommunen. Støren sportsklubb - ski, fikk 50 000 kr. for å opparbeide ake- og skicrossløype i Frøsetmarka. Budal sanitetsforening mottok 10 000 kr. til oppstart av barnekor. Soknedal sanitetsforening fikk 120 000 kr. for å kjøpe utstyr til å starte og drifte et tilbud for ungdommer på Soknedal bo- og dagsenter. Singsås idrettslag mottok 48 000 kr. for å sette i gang fritidsklubb for barn og unge på Singsås bo- og dagsenter og til innkjøp av utstyr. Spiren; Aktiv mottok 22 000 kr. for å skape et aktivitetstilbud ved å tilby musikkproduksjon og rom for kunstnerisk utfoldelse

For å tette noe av **vedlikeholdsetterslepet for vei og bygg** ble det avsatt totalt 3 mill. kr. ekstra til dette formålet i 2023. Disse midlene ble blant annet brukt til utbedring av bruer, grøfting og grusing av veier og brannvern, utbedring av heiser, ventilasjonsanlegg og lyskilder.

Til **kompetanseutvikling** ble det satt av 500 000 kr. sentralt. Av dette så ble 390 000 kr. fordelt ut på enheten med bakgrunn i enhetenes kompetanseplaner.

Kommunestyret bevilget også 1 mill. kr. til **organisasjonsutvikling**. Disse midlene ble blant annet brukt til å gjennomføre en ny runde med medarbeiderskap.

I tillegg til premisser for bruk av bevilgningene, består budsjettpremissene også av tekniske budsjettforutsetninger som pris- og lønnsvekst, rentenivå osv. Noen aktuelle budsjettforutsetninger er vist under.

Figur 14 Tekniske budsjettforutsetninger

Premiss	Resultat	Forutsatt i økonomiplan
Antall innbyggere	6 133	6 077
Antall sykehjemsplasser	41	41
NIBOR 3 MND (referanserente)	4,2 %	3,6 %
Flytende lånerente	3,7 %	4,1 %
Innskuddsrente	4,5 %	3,8 %
Avkastning på finansporteføljen	7,9 %	5,4 %
Generell sats for eiendomsskatt	7 promille	7 promille
Sats for eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer	3 promille	3 promille

5 Økonomisk utvikling og stilling

Det fremgår av kommuneloven at kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Som en del av dette skal det vedtas finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. I årsberetningen skal det redegjøres for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.

5.1 Handlingsregler (måltall)

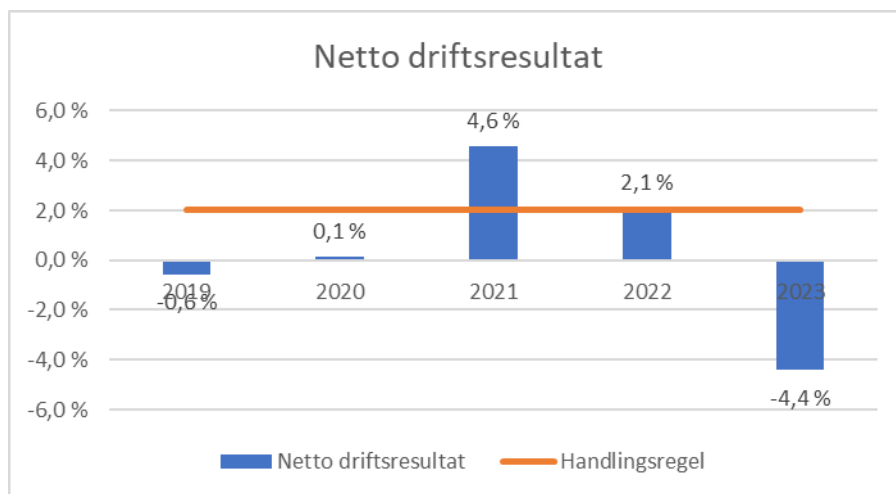
Midtre Gauldal kommune har vedtatt tre handlingsregler (måltall) for å sikre at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt:

- 1) Netto driftsresultat skal være på minimum 2 % av brutto driftsinntekter.
- 2) Disposisjonsfondet skal utgjøre minimum 8 % av brutto driftsinntekter.
- 3) Netto finans og avdrag skal ikke utgjøre mer enn 5 % av brutto driftsinntekter.

Per i dag er det ikke vedtatt finansielle måltall for konsolidert regnskap.

5.1.1 Netto driftsresultat

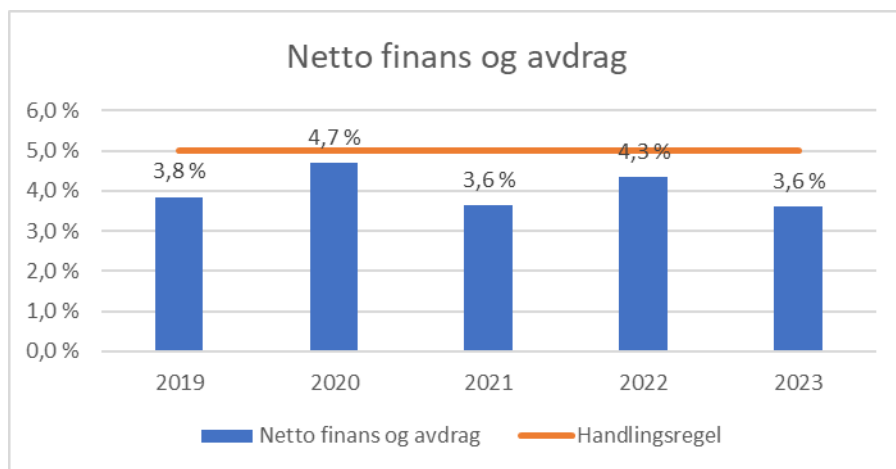
Figur 15 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat ble i 2023 negativt på 29,9 mill. kr., noe som tilsvarer 4,4 % av brutto driftsinntekter. Det er et godt stykke unna målet om et positivt resultat på 2 %, men første år siden 2019 med negativt resultat.

5.1.2 Netto finans og avdrag

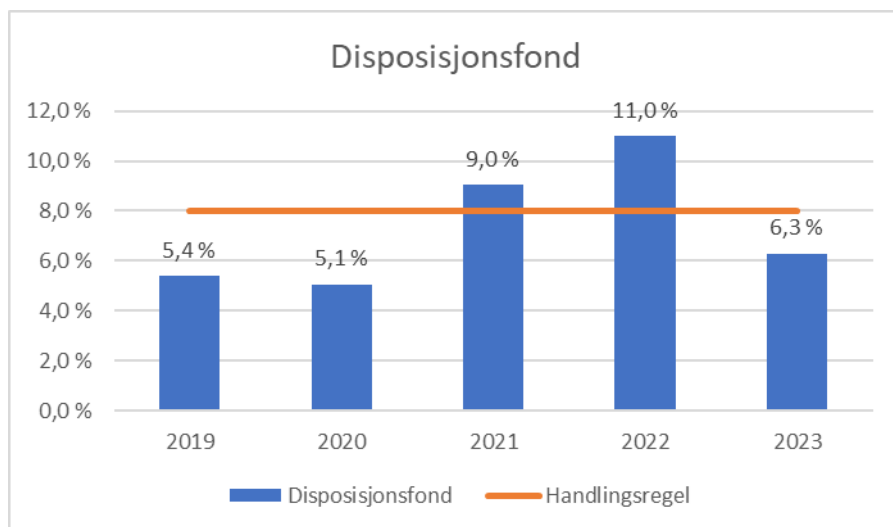
Figur 16 Netto finans og avdrag

Netto finans og avdrag (netto finansutgifter) har de siste fem årene variert mellom 3,6 % og 4,7 % av brutto driftsinntekter. For 2023 utgjør netto finansutgifter 24,4 mill. kr., eller 3,6 % av brutto driftsinntekter. Det er relativt lite, 1,4 prosentpoeng under handlingsregelen, og det negative driftsresultatet kan derfor ikke forklares med utviklingen i netto finansutgifter.

5.1.3 Disposisjonsfond

Figur 17 Disposisjonsfond

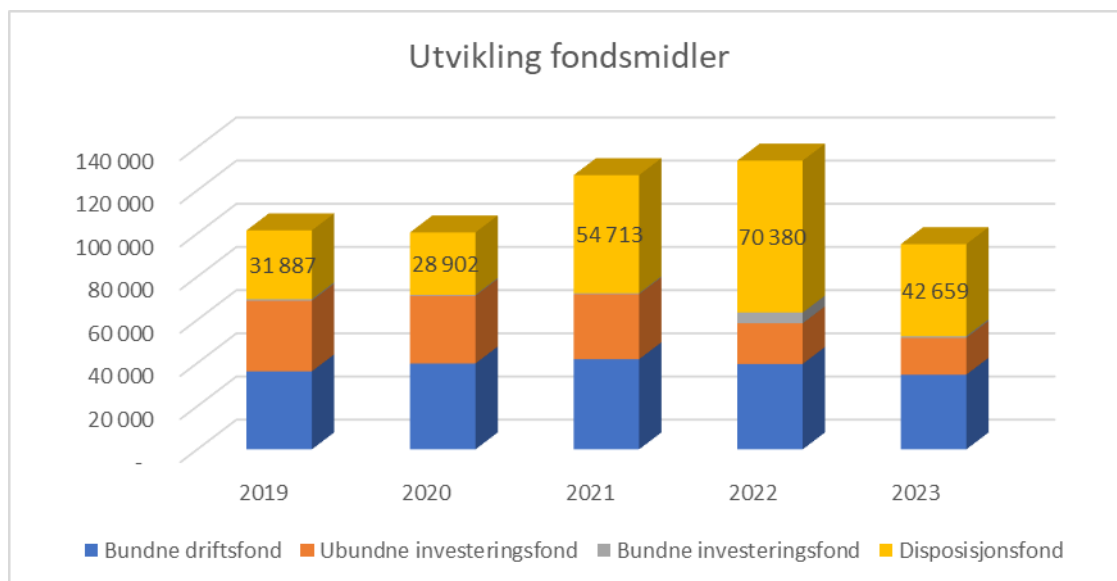

Et positivt driftsresultat gir kommunen muligheter til å bygge opp nødvendige reserver i økonomien, noe Midtre Gauldal har lyktes godt med i 2021 og 2022. Regnskapet for 2023 viser imidlertid et betydelig negativt driftsresultat og da er det nødvendig å bruke totalt 27,7 mill. kr. av disposisjonsfond for å gjøre opp regnskapet. Disposisjonsfondet utgjør ved utgangen av 2023 42,7 mill. kr. Det tilsvarer 6,3 % av brutto driftsinntekter, 1,7 prosentpoeng under handlingsregelen.

5.2 Fondsmidler

I tillegg til disposisjonsfond finnes det også reserver i form av bundne driftsfond, bundne investeringsfond og ubundne investeringsfond. Total fondsbeholdning er ved utgangen av 2023 95,1 mill. kr., der disposisjonsfond utgjør 45 %.

Figur 18 Utvikling fondsmidler

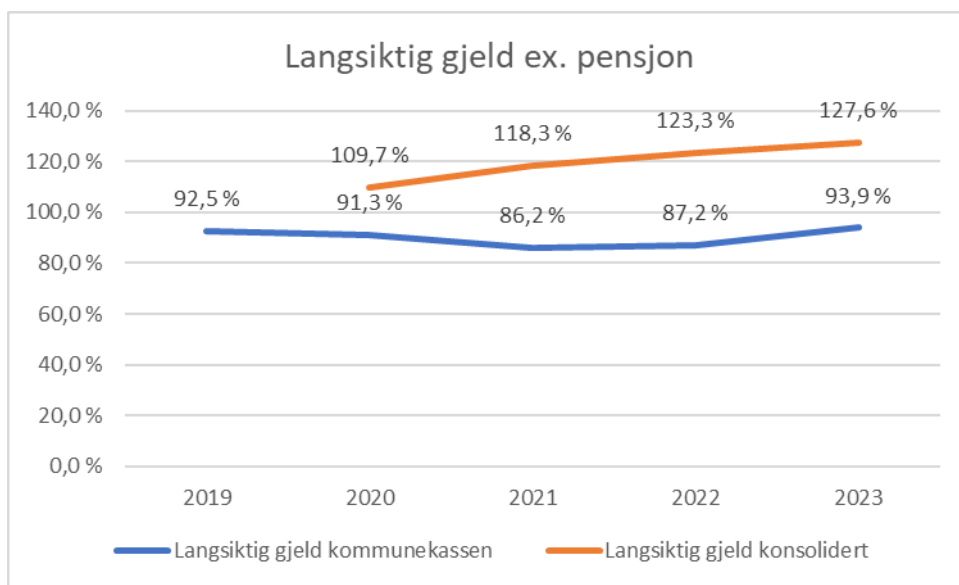
Når det gjelder utviklingen fra 2022 til 2023 så er den totale fondsbeholdningen redusert med 38,7 mill. kr. Disposisjonsfondet er redusert med 27,7 mill. kr., bundne driftsfond med 5 mill. kr., ubundne

investeringsfond med 1,8 mill. kr. og bundne investeringsfond med 4,2 mill. kr. Bundne investeringsfond besto ved inngangen av året av ekstraordinære avdrag på startlån som var avsatt til nye lån.

Det er altså brukt betydelige beløp av tidligere avsatte reserver i 2023 og den økonomiske handleevnen må derfor sies å ha blitt svekket gjennom året.

5.3 Gjeld

Figur 19 Langsiktig gjeld ex. pensjon i prosent av brutto driftsinntekter

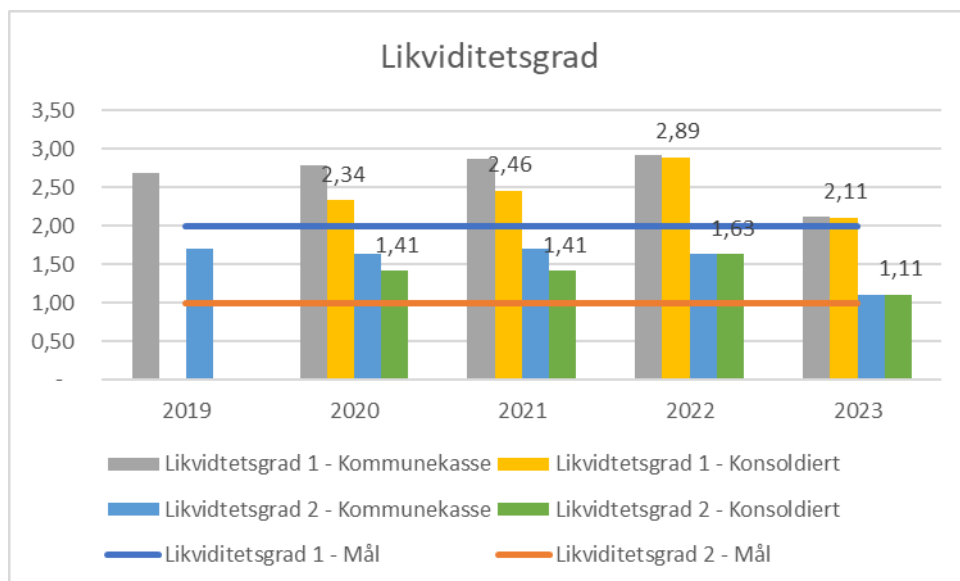
Langsiktig gjeld fratrukket pensjonsforpliktelser for Midtre Gauldal kommune og Midtre Gauldal Utvikling KF var ved utgangen av 2023 på 869,1 mill. kr. Det tilsvarer 127,6 % av brutto driftsinntekter, noe som er relativt høyt. Gjennomsnittet for landet uten Oslo var til sammenligning 115,1 % i 2023 (foreløpige kostratall). For kommunekassen isolert sett var nivået på 93,9 %, noe som understreker at MGU KF har et høyt gjeldsnivå i forhold til driftsinntektene.

Av kommunekassens gjeld på 636,2 mill. kr. så er 109,4 mill. kr. med fast rente, og 526,8 mill. kr. med flytende rente. Gjennomsnittlig fast rente i 2023 var 3,33 %, og gjennomsnittlig flytende rente 3,65 %. 250 mill. kr. av gjelden er i tillegg sikret med rentebytteavtaler. All gjeld tilhørende Midtre Gauldal Utvikling KF er med flytende rente.

5.4 Likviditet

Likviditeten vurderes ofte ved å se på likviditetsgrad 1 og 2. Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i alle omløpsmidlene, og bør være over 2. Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene som kasse, bank og aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler, og bør være over 1.

Figur 20 Likviditetsgrad

Likviditetsgrad 1 er redusert fra 2,89 (konsolidert) i 2022 til 2,11 i 2023. Likviditetsgrad 2 er i samme periode redusert fra 1,63 til 1,11. Selv om måltallene er over anbefalt minimumsnivå, vurderes likviditeten til å ikke være tilfredsstillende. Noe av årsaken til det er at selv om kommunens finansportefølje er definert som omløpsmidler i balansen, så er det ment å være en langsiktig plassering.

5.5 Garantier

Kommunens garantiansvar per 31.12.2023 er 32,8 mill. kr., eks. Midtre Gauldal utvikling KF. Gjelden til MGU KF vurderes som en del av kommunens gjeld. Garantiene fremgår av tabellen under.

Risikoen for at garantiene må innløses vurderes som liten, med unntak av garantien til Støren sportsklubb. Etter balansedagen (31.12) har kommunen blitt gjort oppmerksom på at det er betydelige kostnadsoverskridelser for flerbrukshallen som bygges i regi av Støren sportsklubb, et prosjekt hvor Midtre Gauldal kommune har stilt en simpel garanti på 15,7 mill. kr. for å realisere. De økonomiske utfordringene er betydelige, og det pågår nå et arbeid for å sikre mellomfinansiering av momskompensasjon og spillemidler for å ferdigstille hallen. Det er en reell risiko for at garantien må innfris hvis dette arbeidet ikke lykkes, men det jobbes fortsatt med flere alternative løsninger.

Figur 21 Garantier

Gitt overfor - navn	Type garanti	Garanti-ramme	Garantiansvar per	
			31.12.2023	31.12.2022
Singsås Motorklubb	Simpel kausjon/helgaranti 2)	197 875	Innfridd	kr 107 529
Forsetmo Vassverk	Simpel kausjon	350 000	Innfridd	kr 19 833
Gauldal Brann og redning IKS_KLP05698	Simpel kausjon	1 310 000	kr 393 000	kr -
Gauldal Brann og redning IKS_KLP12788	Simpel kausjon	750 000	kr 80 355	kr 112 498
Gauldal Brann og redning IKS_KLP12818	Simpel kausjon	5 835 000	kr 1 375 391	kr 1 458 749
Gauldal Brann og redning IKS_KLP93821	Simpel kausjon	3 830 000	kr 957 498	kr 1 034 098
Gauldal Brann og redning IKS_KLP93856	Simpel kausjon	2 000 000	kr 504 998	kr 524 998
ReMidt IKS	Simpel kausjon 1)	400 000 000	kr 11 498 336	kr 11 498 336
Midtre Gauldal ASVO AS_KLP26176	Selvskyldner kausjon	3 300 000	kr 2 312 251	kr 2 312 251
Budal Flerbrukshus AS_Driftskreditt	Selvskyldner kausjon	250 000	kr -	kr -
Støren Sportsklubb	Simpel kausjon	15 700 000	kr 15 700 000	kr -
Sum garantiansvar			kr 32 821 829	kr 17 068 292

5.6 Vurdering av økonomisk stilling og handleevne over tid

Etter flere år med positive driftsresultat og betydelig styrking av disposisjonsfondet i 2021 og 2022, ble 2023 et mer krevende år rent økonomisk. Det kommer tydelig fram når man ser på handlingsreglene, der både netto driftsresultat og disposisjonsfond er under ønsket nivå i 2023. Likviditeten har også blitt svekket gjennom året, og risikoen for at en garanti må innfris har økt. Selv om kommunen fortsatt har reserver å tære på i form av disposisjonsfond, så er det liten tvil om at det vil være krevende å håndtere flere år med resultater på linje med 2023.

Kommunedirektørens vurdering er at den økonomiske stillingen ikke er tilfredsstillende, da to av tre vedtatte handlingsregler ikke er innfridd i 2023, men at den økonomiske handleevnen er ivaretatt når man ser de siste årene under ett. Det er imidlertid nødvendig å ta grep for å unngå at handleevnen svekkes framover, og det er derfor igangsatt et omfattende omstillingsarbeid for å tilpasse driften til gjeldende økonomiske rammer.

Gjeldsnivået har økt de siste årene og er i dag relativt høyt. Dette skaper bekymring med tanke på det framtidige handlingsrommet. Fra og med 2024 må det betales avdrag på gjelden knyttet til Støren sør, noe som sammen med det relativt høye rentenivået bidrar til at finansutgiftene vil legge beslag på en større andel av inntektene framover. Hvis arbeidet med salg av næringsareal ikke lykkes, vil det derfor være behov for ytterligere tilpasninger av tjenestetilbudet for å ivareta en sunn økonomisk utvikling.

6 Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold

I kommunelovens bestemmelser om årsberetningen står det at det skal redegjøres for virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller kommunens innbyggere. Midtre Gauldal kommune har hatt et helhetlig styringssystem med fokus på både økonomiske og ikke-økonomiske forhold siden 2014. I kommuneplanens samfunnsdel er det definert fire fokusområder som skal bidra til at kommunens visjon, «kreativ og raus», realiseres. De fire fokusområdene er samfunn, brukere (tjenestekvalitet), medarbeidere og økonomi, og under hvert fokusområde er det definert overordnede mål og tilhørende strategier. For å forplikte ledere og ansatte på alle nivå til å bidra til at kommunens overordnede mål nås, er det innen hvert tjenesteområde utarbeidet styringskort med indikatorer man tenker er sentrale for å lykkes over tid. Resultatene fra disse utvalgte kvalitetsområdene synliggjøres gjennom styringskortene i årsrapporten. Kommunen bruker disse resultatene aktivt i sin styring og det skal settes inn tiltak der målsettingene ikke nås.

6.1 Sykefravær

Tjenesteområde	Fravær 2023			Fravær 2022		
	Korttid i %	Langtid i %	Samlet % fravær i %	Korttid %	Langtid %	Samlet % fravær %
Folkevalgte og stab	2,00 %	4,41 %	6,41 %	2,72 %	5,96 %	8,67 %
Oppvekst	2,47 %	6,23 %	8,70 %	3,23 %	6,55 %	9,78 %
Pleie og omsorg	3,05 %	10,09 %	13,14 %	3,48 %	7,69 %	11,16 %
NAV, Helse og familie	1,53 %	5,13 %	6,66 %	2,13 %	4,34 %	6,46 %
Samfunnsutvikling og kultur	1,19 %	3,48 %	4,67 %	1,98 %	1,79 %	3,77 %
Eiendom og kommunalteknikk	2,10 %	6,18 %	8,28 %	2,16 %	6,99 %	9,15 %
Spesielle tiltak og tjenester	0,07 %	0,00 %	0,07 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sum tjenesteområder	2,38 %	6,97 %	9,35 %	2,97 %	6,36 %	9,32 %

Det totale sykefraværet i 2023 var på 9,35 % for hele kommunen. Sammenlignet med 2022 er det en liten økning på 0,03 prosentpoeng. I denne endringen ligger det en økning i langtidsfraværet og en reduksjon

av korttidsfraværet. Deler av reduksjonen i korttidsfraværet skyldes sannsynligvis at man hadde noe virkning av koronapandemien enda i 2022. Det er relativt store variasjoner mellom enhetene, fra 4,67 % hos Samfunnsutvikling og kultur til 13,14 % hos Pleie og omsorg. Fravær påvirker både økonomi og kvalitet, og det pågår derfor et kontinuerlig arbeid med å styrke nærværet på arbeidsplassen.

6.2 Beredskapsarbeid

Midtre Gauldal kommune har gjennomført et aktivt beredskapsår i 2023 for å styrke evnen til å håndtere uønskede hendelser. Selv om lokalsamfunnene i kommunen i utgangspunktet er trygge, er det viktig å være forberedt på at ulike uønskede situasjoner kan oppstå.

Sommeren 2023 ble arbeidet med å revidere og systematisere eksisterende beredskapsplanverk ferdigstilt. Det skiller nå på overordnede og hendelsesorienterte beredskapsplaner. De hendelsesorienterte beredskapsplanene er laget med utgangspunkt i den helhetlige ROS-analysen som ble vedtatt i 2022. Videre er arbeidet med å utarbeide enhetsvise tiltakskort, ut ifra de hendelsesorienterte beredskapsplanene, påbegynt. Det å ha oppdaterte beredskapsplaner og tiltakskort, som organisasjonen er godt kjent med, er viktig for å kunne forebygge og håndtere kriser som oppstår, hvordan kriseledelsen skal organisere seg og lede kommunens innsats i krisesituasjoner.

Kommunen er pålagt å øve beredskapsplanverket etter Forskrift om kommunal beredskapsplikt §§ 7 og 8.I Midtre Gauldal kommune er det tradisjon for å delta på Statsforvalterens i Trøndelag sin årlige beredskapsøvelse SODD. Øvelse SODD er en felles øvelse for alle kommuner i Trøndelag. Tema for SODD 2023 var forurenset drikkevann og svikt eller bortfall i drikkevannsforsyningen. Det er viktig å øve beredskapsplanverket for å være så godt forberedt som mulig på å ivareta og opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner og kommunale tjenester.

“Er du forberedt hvis noe skulle skje?” Det var tema for Egenberedskapsuka 2023. Det er viktig å øke innbyggernes kunnskap om viktigheten av egenberedskap, for skulle det uventede skje er det mange som vil behøve hjelp samtidig – og de fleste må kunne greie seg selv i noen dager. Derfor markerte Midtre Gauldal kommune egenberedskapsuka i 2023 også, med stands på Rådhuset og i matbutikker. Det ble også kjørt kampanjer på kommunens facebookside, samt delt ut flyers ved ulike tilstelninger.

Over flere år har det fra kommunens side vært jobbet opp mot Sivilforsvaret for å få på plass et varslingsanlegg (tyfon) på Støren. Varslingsanleggene er ment til å kunne benyttes til å varsle innbyggere om akutt fare. Sivilforsvaret har ca. 1250 anlegg plassert rundt om i landet, og høsten 2023 fikk Støren monterte varslingsanlegg på taket på GSK. Varslingsanlegget skal etter planen bli satt i drift i januar 2024, og gjennomføre første test i juni 2024. Dette er med på å styrke beredskapen i vår kommune ytterligere.

Et svært viktig forum i kommunens beredskapsarbeid er beredskapsrådet. Beredskapsrådet er bredt sammensatt; formannskapet, kommunens politikontakt, brannsjef, heimevernet, sivilforsvaret, strøm- og teleleverandører og frivillige organisasjoner er noen av medlemmene, i tillegg kommunedirektør og beredskapskoordinator. Ved behov inviteres også andre sentrale samfunnsaktører. Beredskapsrådet har som hovedregel møte hvert halvår, hvor tema blant annet kan være gjennomgang av beredskapsplanverket, risiko og sårbarhetsanalyser, gjensidig informasjon om beredskapsarbeidet og øvelser.

Tett samarbeid med og kjennskap til samarbeidspartnere innen beredskapsområdet er viktig, både internt og eksternt. Eksempler på hvordan dette er fulgt opp i 2023:

- Beredskapskoordinator er fra 2023 medlem i kommunens planforum.
- Beredskapskoordinator og krisekommunikasjonsansvarlig deltok på Statsforvalterens beredskapssamling høsten 2023.
- Deler av kriseledelsen dro på besøk til øvelsen til HV Gaula.
- Arrangert møter i beredskapsrådet

7 Etikk og likestilling

7.1 Etikk

For å sikre en høy etisk standard er det vedtatt etiske retningslinjer som gjelder for alle ansatte og folkevalgte i Midtre Gauldal kommune. Etske retningslinjer skal bidra til at det ikke oppstår situasjoner der det kan reises tvil om den enkeltes upartiskhet, habilitet eller objektivitet. Kommunen legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i all sin virksomhet, og som forvalter av samfunnets fellesmidler må det stilles strenge krav til den enkeltes etiske holdninger.

I kommunens etiske retningslinjer presiseres det at folkevalgte og ansatte plikter å utføre sine oppgaver og opptre utad på en slik måte at det fremmer Midtre Gauldal kommunes omdømme. Ansatte og folkevalgte må være bevisst at hver enkelt danner grunnlaget for innbyggerens tillit og holdning til kommunen. Den enkelte skal derfor aktivt ta avstand fra, og bekjempe, enhver uetisk forvaltningspraksis. I det ligger det blant annet at alle har et selvstendig ansvar for å ta opp forhold på arbeidsplassen som ikke er i samsvar med de etiske retningslinjene, og at man har en plikt til å ta opp andre kritikkverdige forhold. I tillegg skal man møte andre med respekt, høflighet og omtanke. Mobbing, trakassering og baksnakking er uakseptabelt.

Gjeldende etiske retningslinjene ble vedtatt av kommunestyret 10.12.2020. De vil bli gjennomgått og revidert som et ledd i folkevalgtopplæringen i løpet av våren 2024.

I 2022 og 2023 gjennomførte kommunen et omfattende organisasjonsutviklingsprogram bestående av tre moduler; lederutvikling, organisasjonsutvikling og medarbeiderskap. Etikk og likestilling var tema i dette programmet; det ble utviklet en ny verdiplattform for kommunens virksomhet og nye retningslinjer for godt lederskap/en ny lederplattform. Arbeidet ble gjort i et aktivt fellesskap der kommunens arbeidsmiljøgrupper og ledere deltok aktivt. Det etiske aspektet er særlig tydelig i kommunens nye verdier som er å:

Være lojal
Tenke smart
Jobbe sammen
Opptre respektfullt

Videre var respekt, høflighet og omtanke en rød tråd i gjennomføringen av samlingene i Medarbeiderskapsprogrammet. Her deltok samtlige av kommunens ansatte.

Høsten 2024 vil organisasjonsutviklingen fortsette blant annet ved at det planlegges igangsatt et lederutviklingsprogram også for alle mellomlederne, totalt ca. 40 deltakere. Det legges opp til seks samlinger med ledelsesrelaterte tema, derav vil også etikk, likestilling og diskriminering bli tatt opp.

7.2 Likestilling og diskriminering

Den faktiske kjønnsfordelingen i Midtre Gauldal kommune fremgår av tabellen under.

Figur 22 Fordeling kjønn

Prosent av antall kvinner og menn i ulike sektorer i Midtre Gauldal kommune

Pr. 1.12.2023 basert på PAI-registeret. Tabellen inneholder bare hovedstillinger.

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	507	85	86	14
Sentraladministrasjonen	41	21	66	34
Oppvekst	194	30	87	13
Skoleadministrasjon	0	1	0	100
PP-tjeneste	5	0	100	0
Grunnskole	109	21	84	16
Barnehager	68	4	94	6
Fritidshj/skolefritidsordn	0	0	0	0
Barnehj/andre inst bu	3	0	100	0
Øvrig oppvekst	9	4	69	31
Helse/sosial	246	16	94	6
Administrasjon	2	0	100	0
Alm helsevern	31	2	94	6
Somatiske sykehjem	55	0	100	0
PU	7	1	88	13
Hjemmehjelp/-sykepleie	119	10	92	8
Sosialhjelp	22	1	96	4
Andre virksomheter	10	2	83	17
Kultur	7	3	70	30
Teknisk sektor	13	10	57	43
Ymse	6	5	55	45

Midtre Gauldal kommunes aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26 er forankret i flere av kommunens styrende dokumenter, blant annet i den overordnede arbeidsgiverstrategien og kommunens lønnspolitikk. Den er også tema i dokumentet «Livsfasetiltak». Kommunes livsfasetiltak vurderes nå på nytt, spesielt med bakgrunn i arbeidsstokkens alderssammensetning.

Likestilling handler om likeverdige muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse for alle uansett kjønn, etnisitet, alder, m.v., og kommunen har en bevisst holdning til dette i all personalpolitikk. Eksempel her kan være at kommunen tilrettelegger arbeidet ut fra medarbeidernes behov i ulike livsfaser der det er mulig. Dette er et viktig bidrag for å beholde medarbeiderne i arbeid lengst mulig, og i størst mulig stillingsstørrelse, gjennom hele yrkeskarrieren. Målet er i størst mulig grad å kunne harmonisere kommunens krav og forventninger til medarbeiders livsfase - til beste for både den enkelte, kommunen og brukerne.

Midtre Gauldal kommune tilbyr i stor grad hele stillinger som gir trygghet til medarbeidere og kvalitet i tjenestene. For helsesektoren er en egen heltidserklæring vedtatt sammen med Melhus og Skaun kommuner. Der er det blant annet fastslått at innen 2025 skal minimum 50 % av ansatte som jobber i turnus ha 100 % stilling.

I den senere tid har mange deltidsansatte i kommunen fått utvidede stillinger. Flere vikarer er også ansatt fast.

Figur 23 Heltid/deltid

Tabell 9a Heltid- og deltid i Midtre Gauldal kommune. Kvinner og menn.

Antall stillinger, ansatte og årsverk. Tall per 01.12.2023. Kilde: KS' PAI-register

Sektor	Heltid/deltid	Stillinger			Gjennomsnittlig størrelse på stilling	Ansatte			
		Antall stillinger	Andel av stillinger i sektoren			Andel av ansatte i sektoren	Stillingsstørrelse per ansatt	Ansatte	Årsverk
Alle	Alle	679		73%		83%	601	497	
	Deltid	401	59%	55%	48%	64%	288	183	
	Heltid	278	41%	100%	52%	100%	313	313	
Administrasjon	Alle	41		89%		89%	41	36	
	Deltid	10	24%	54%	24%	54%	10	5	
	Heltid	31	76%	100%	76%	100%	31	31	
Undervisning	Alle	192		74%		84%	169	141	
	Deltid	113	59%	55%	47%	65%	80	52	
	Heltid	79	41%	100%	53%	100%	89	89	
Barnehager	Alle	81		84%		84%	81	68	
	Deltid	36	44%	65%	44%	65%	36	23	
	Heltid	45	56%	100%	56%	100%	45	45	
Helse/pleie/omsorg	Alle	314		67%		75%	278	210	
	Deltid	225	72%	54%	63%	61%	174	106	
	Heltid	89	28%	100%	37%	100%	104	104	
Samferdsel og teknikk	Alle	22		88%		88%	22	19	
	Deltid	5	23%	47%	23%	47%	5	2	
	Heltid	17	77%	100%	77%	100%	17	17	
Annet	Alle	29		74%		83%	26	22	
	Deltid	12	41%	38%	31%	45%	8	4	
	Heltid	17	59%	100%	69%	100%	18	18	

Flere av enhetene i kommunen har ansatte med minoritetsbakgrunn. Noen er på arbeidstrening, andre har fått fast ansettelse etter arbeidsutprøving og språktrening, mens andre er rekruttert på ordinær måte. I løpet av 2022 og 2023 har det skjedd en positiv utvikling når det gjelder å se verdien av å rekruttere arbeidstakere med redusert arbeidsevne. Erfaringene er at ved riktig tilrettelegging vil enhetene kunne ha stor nytte av den arbeidskraftreserven som ligger hos mange av de som i dag står utenfor arbeidslivet. Utenforskap og de samfunnsutfordringer dette medfører er jevnlig tema i kommunedirektørens ledergruppe, og konkrete tiltak for å redusere antallet som står utenfor arbeidslivet i egen kommune drøftes kontinuerlig. Et vellykket tiltak i Midtre Gauldal er arbeidstreningsopplegget “Drømmedagene” som gjennomføres i regi av NAV.

Midtre Gauldal kommune har flere arbeidstakere med funksjonsnedsettelse. Kommunen har ansatte med behov for varig tilrettelegging, og andre i midlertidige stillinger der hensikten er at arbeidstakerne skal kunne skaffe seg kompetanse slik at de kan søke stillinger utenfor kommunen. Kommunen har også arbeidstakere med funksjonsnedsettelse i ordinære jobber. Kommunen har ett tett samarbeid med RUNA (vekstbedrift) og NAV Arbeidslivssenter.

Enhetene har stort søkelys på sykefraværarbeid, både når det gjelder forebygging og arbeid med å få sykmeldte arbeidstakere raskt tilbake på jobb. Dette arbeidet har kommunene i stor grad lyktes med. Revisjon Midt-Norge la i 2021 fram en forvaltningsrapport om sykefravær og arbeidsmiljø. Av rapporten går det fram at Midtre Gauldal kommune arbeider systematisk med å forebygge og redusere sykefravær i kommunen. Plandokumenter og rutiner er på plass, og det er gjort en stor jobb med å formidle kunnskap om dette i organisasjonen. Det er gjennomført kompetanseheving på alle ledernivå når det gjelder sykefravær, både når det gjelder forebygging og oppfølging. De ansatte involveres i HMS-arbeidet gjennom arbeidsmiljøgruppene.

I kommunens vedtatte lønnspolitikk er det nedfelt at lønnsnivået skal være kjønnsnøytralt for sammenlignbare stillingsgrupper. Ved lokale lønnsforhandlinger blir dette ivarettatt ved at det hvert år blir vektlagt å rette opp lønsmessige skjevheter, og det settes spesielt søkelys på eventuelle urettmessige lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.

Figur 24 Lønnsforhold

Lønnsforhold justert for ulike faktorer. Midtre Gauldal kommune.

Gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn. Tall pr. 1.12.2021, 1.12.2022 og 1.12.2023.

Justert for	Årstall					
	2021		2022		2023	
	Kvinnens månedstjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedstjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedstjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	95,7	94,0	92,1	90,1	93,7	91,6
Alder	95,7	94,0	92,1	90,1	93,7	91,6
Stillingsgruppe	99,8	99,1	99,7	99,3	99,3	98,6
Stillingskode	99,2	100,0	100,0	100,6	99,2	99,0
Utdanning	94,3	94,4	91,9	91,8	96,0	94,6

Tallene uttrykker hva kvinnens lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.